

REFERAT af Det Grønne Råds møde

26. januar 2018
Side 1 af 7

Mødedato:	Onsdag den 29. november 2017
Mødetid:	Kl. 16.00 til kl. 18.15
Mødested:	Rådhuset Lokale 390
Deltagere:	<ul style="list-style-type: none"> • Henning Ettrup, HE, Dansk Ornitologisk Forening, Lokalfdelingen Aarhus • Adam Knuth, AK, Dansk Skovforening • Lars Pank, LP, Jagtforeningernes kommunale fællesråd • Torben Ankjærø, TA, Danmarks Sportsfiskerforbund • Jørgen Vestager, JV, Fællesrådene i Aarhus • Bent Hviid, BH, Idrætssamvirket Århus • Søren Hald, SHA, Skov- og Naturstyrelsen, Søhøjlandet • Nikolaj Sass Esbens, NSE, Dansk Botanisk Forening • Søren Højager, SH, Danmarks Naturfredningsforening i Aarhus • Morten Laursen, ML, Østjysk Familielandbrug • Erik Moes, EM, Friluftsrådet i Århus Bugt • Simon Grünfeld, SG, Teknik og Miljø, Formand • Lene Vinther Larsen, LV, Teknik og Miljø, Sekretær og referent
Afbud	<ul style="list-style-type: none"> • Jens Gammelgaard, JG, Landboforeningerne • Trine Jensen, TJ, Verdens Skove, ad hoc medlem
Kopi til	Byrådet, suppleanter og hovedforeninger jf. kontaktdata, og referatet offentliggøres på kommunens hjemmeside

TEKNIK OG MILJØ

Center for Miljø og Energi
Aarhus Kommune

Vandmiljø og landbrug

Grøndalsvej 1C, Postboks 4049
8260 Viby J

Telefon: 89 40 22 13
Direkte telefon: 89 40 40 25

E-mail:
miljoeoenergi@aarhus.dk
Direkte e-mail:
leja@aarhus.dk
www.aarhus.dk

Sag: 13/033115-191
Sagsbehandler:
Lene Vinther Larsen

1. Godkendelse af dagsorden for aktuelt møde

Dagsorden godkendt med to emner noteret til punkt 6. Evt. nemlig:

TA: Målsætning om at have selvproducerende fiskebestande i vandløbene. Tages som punkt 6a.

LP: Landskabets kuperede former udviskes af jorddeponier. Tages som punkt 6b.

2. Opfølgning på referat fra sidste møde

SG: Det Grønne Råds emne om involvering i kommunens planer og projekter, for at få sat sit fingeraftryk. Tages som pkt. 6c.

3. Meddelelser og orientering

26. januar 2018

a. *Status for kommunale naturhandleplaner, afgrænsning af Natura2000-områder og lokale naturråd.*

Side 2 af 7

Handleplaner:

Der er igangsat nye naturplejeindsatser og relevante, eksisterende tiltag fastholdes.

Afgrænsning af Natura 2000-områder:

Miljøstyrelsen udpeger 6 ha ved Brabrand Sø og 353 ha i skovene syd for Aarhus. Alle udpegede arealer ligger i forbindelse med eksisterende Natura 2000 områder. Der skal afgives hørings svar til Miljøstyrelsen senest den 3. januar 2017 og emnet er til politisk behandling hos Rådmanden. Flere i Det Grønne kan se fordelene i, at arealerne omfattes af Natura 2000-udpegningen.

Naturråd:

Ændring i Planloven i august 2017 fastsætter at der skal etableres lokale Naturråd. Aarhus Kommune er blevet sekretariatskommune for det råd der omfatter kommunerne Silkeborg, Skanderborg, Hedensted, Horsens, Odder, Samsø og Aarhus. Rådet skal udpege Grønt Danmarkskort. Inden den 15. januar 2018 skal det lokale naturråd være nedsat, og der ses frem til en god proces, der skal være afsluttet 15. juli 2018.

b. *Status for vandområdeplaner og vandråd.*

Vandrådene har holdt sidste møde og har haft en god proces. Der er set på 50 km vandløb og en fælles indstilling er sendt til de enkelte kommuner. Her fremgår at 4 km vandløb udtages efter enighed i vandråd. Efter en politisk behandling sendes materialet videre til Miljøstyrelsen.

c. *Status for Giber Å ved Vilhelmsborg.*

Anlægsarbejdet skrider frem som planlagt trods den meget våde sommer, så store dele af anlægsarbejdet er afsluttet. I 2018 vil vej og stisystemer bliver gjort færdigt. Der er nu fri passage hele vejen og der er allerede masser af ørrederne helt op i Mårslet. Der bliver sikkert en officiel indvielse i det nye år. Mulighederne for afgrænsning af arealer, der tidligere var søflade, blev drøftet, og anbefalinger gives til projektleder.

4. Tema: Skovudviklingsplan i Aarhus Kommune 2010-2020

DOF har sat status på skovudviklingsplanen på dagsordenen for at høre om hvad der er sket og hvad der sker i vores skove.

Dansk Ornitologisk Forening (DOF) i Aarhus, ved Henning Ettrup, fortalte indledningsvis om hvorfor en status på skovudviklingsplanen er interessant. Der blev vist eksempler på tiltag som hhv. vækker undren, da det ikke umiddelbart ser ud til at være i tråd med det kommunen ellers melder ud, og tiltag der vækker begejstring, da de giver biodiversitet.

Teknik og Miljø ved Stine Rytter Bengtsson, fortalte om udviklingen i de kommunale skove og den ændrede interesse for skovene og deres anvendelse. Undervejs blev der henvist til de emner DOFs repræsentant tog op i sin indledning til emnet.

Skovudviklingsplanen blev til i årene 2008-2009, og beskriver hvordan Aarhus Kommunes skove skal udvikle sig som en bæredygtig skov.

<http://www.aarhus.dk/skovudviklingsplan>

Kommunen ejer ca. 1800 ha skov. Der er i forvaltningen afvejning af benyttelse og beskyttelse af skovene og de værdier, der er her. Skovenes nøglebiotoper er registreret, så vi har et godt indblik i de naturværdier, der er i skovene.

I forbindelse med drift af skovområder, kan der dermed tages hensyn til naturværdier og kulturspor i skovene, hvilket er et af kravene i FSC- og PEFC-certificeringerne, som kommunens skove lever op til.

Der er hvert år ca. 3 mio. besøgende og over 1500 arrangementer om året, og der arbejdes på at gøre de vestlige skove i kommunen mere interessante til arrangementer, så aktiviteterne spredes. Flere steder er der stilleskove, hvor der ikke forekommer større arrangementer. Arrangementer skal bookes og derigennem sker afvejning af benyttelse og beskyttelse for de enkelte arealer.

Der er gennem de seneste år sket en ændring i formål og hensigter. Der er stadig større fokus på den rekreative anvendelse af skovene og fastholdelse af naturindholdet. Vi sætter arealer i skovene under vand, så der bliver flere typer af levesteder for dyr og planter og dermed øger biodiversiteten.

Der sker fældning af større træer og beskæring af skovbryn, når der er tale om træer, der er risiko for snart vil vælte (risikotræer), langs befærdede stier eller af hensyn til trafiksikkerheden.

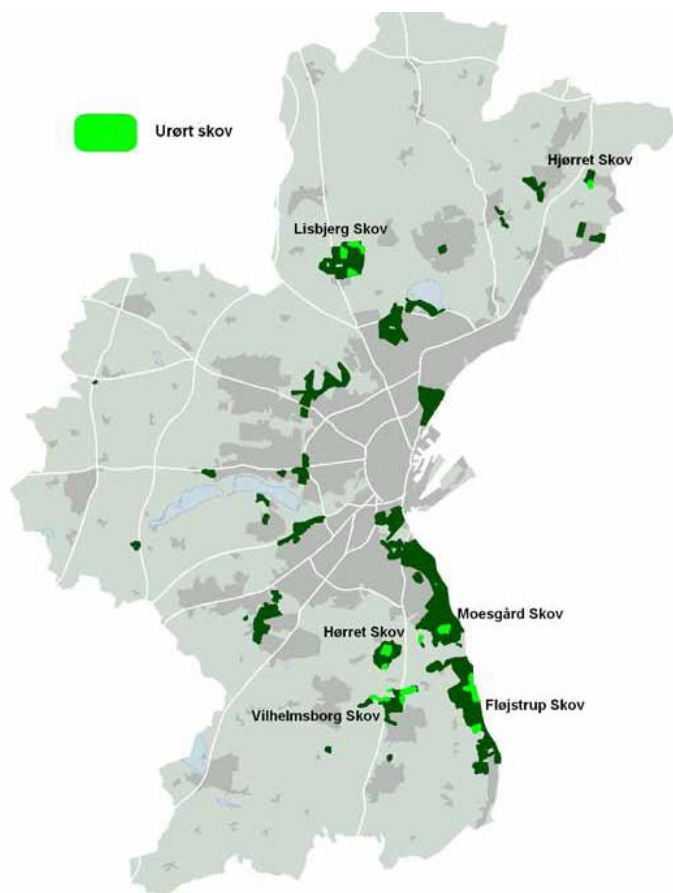
Der er mere og mere dødt ved i skovene. Nogle folk synes det ser rodet ud og vil gerne have søjlehallerne dannet af høje bøge med anemoner i bunden, mens andre ser naturværdierne i "rodet" og opvækst af andre træer og planter, der hvor store træer vælter. Så der er oftest mange hensyn vi skal afveje som forvaltere.

Der blev spurgt til hvad behovet er for at have træproduktion i de kommunale skove og om det giver samfundsmæssig gevinst ift. at der mangler god natur.

Svaret er, at det er et af de emner, der kan arbejdes med i den nye skovudviklingsplan. Der er i dag større bevågenhed på skovenes anvendelse end ved udarbejdelsen af den første 10-års plan. Et andet interessant emne er, at vi kommer fra kulturskove som udgangspunkt i de kommunale skove.

Hvordan skal vi forvalte de mange 30-årige beplantninger og hvad skal de kunne om 50 år? - og hvad kan f.eks. naturnær skovdrift bidrage med? - og hvor er urørt skov det der ønskes?

26. januar 2018
Side 4 af 7

Naturnær skovdrift er en måde at dyrke skoven på, hvor der lægges vægt på skovøkosystemets naturlige processer. Her udnyttes træernes evne til at så sig selv, og træerne fældes enkeltvist eller i mindre grupper. Konsekvensen er mere blandede skove, både hvad angår bevoksningstyper, træarter og alder. Det er stadig et vigtigt formål i den naturnære skovdrift at producere kvalitetstræ. Naturnær skovdrift er samtidig en fordel for naturindholdet i skoven, idet det fører til mere stabile skovøkosystemer. Naturværdierne beskyttes bedre gennem den mere skånsomme driftsform og planter ændres til robust blandingskov.

Flere i rådet udtrykte begejstring for tiltag med at sætte skovarealer under vand, at der kommer mere dødt ved i skovene og andre tiltag der fremmer biodiversiteten, men udtrykte også, at der er plads til forbedring samtidig med at der skal være diversitet i skovene, så også de høje søjlehaller har sin berettigelse og sin oplevelse.

Der kom en del kritik af indsats med foryngelse af skovbryn bl.a. Botanisk Forening synes det er synd, at man i de gamle skove i brynene skærer og rydder planter der ikke vokser frem igen. En del af svaret er, at tiltagene har mange formål, så udover at fjerne opvækst, der rækker udover veje og stier skal der laves egentlige skovbryn og dermed øge biodiversiteten. Læs eventuelt mere om indsatsen på Smag På Aarhus hjemmeside <http://smagpaaaarhus.dk/nyhed/smag-paa-skovbryn/>. Kommunen er desu-

den altid interesseret i at drøfte hvis nye strækninger i de gamle skove skal ændres.

26. januar 2018
Side 5 af 7

Der var også spørgsmål til kommunikation og formidling omkring skovene. I dag sker formidlingen på mange måder, men der er fortsat også mange guidede ture og meget formidling for eksempel i forbindelse med Smag på Aarhus og i samarbejde med eksterne herunder Naturhistorisk Museum. Kommunen formidler ture via hjemmesiden <https://www.aarhus.dk/da/borger/natur-og-miljoe/Ud-i-naturen/Arrangementer-i-naturen.aspx>

og på facebook hvor der opleves stigende antal besøg i forhold til hvor mange der finder ind på hjemmesiden: <https://www.facebook.com/NaturMiljoAarhus/>

Der er også ansat en ny naturvejleder i forhold til en indsats i Gellerup og Toveshøjområdet. Det sker i et samarbejde med Verdens skove og er støttet af friluftsrådet. Se nyheden her: <http://www.friluftsradet.dk/nyhedsoversigt/2017/juni/nye-naturvejleder-projekter.aspx>

Friluftsrådet ser fortsat gerne, at de tidligere naturcentre, herunder Ørnere-den, igen bliver et formidlingssted, og at der bliver tilknyttet en naturvejleder. Det Grønne Råd kan desuden med fordel også være med til at tænke i nye løsninger og nye samarbejder omkring naturformidlingen. Danmarks Sportsfiskerforbund er tovholder på den videre proces på et indspil til politikerne om naturvejledere i Aarhus Kommune fra Det Grønne Råd.

5. Kommentering af Grønne Projekter 2018

De mange indkomne projektforslag til natur- og friluftsp projekter i Grønne Projekter 2018 (bilag 1) er prioriteret og forelægges Det Grønne Råd til kommentering inden Teknisk Udvalg bliver orienteret.

Rådet udtrykte tilfredshed med de udvalgte projekter, både fordi der inddrages mange forskellige parter i projekterne, der er stor variation i projekterne og der fås meget natur og fritid for forholdsvis få penge.

Rådet har fokus på at der fremover fortsat er denne pulje til projekter, og at puljen gerne må øges til de 2 mio. kr. der engang var i puljen.

6. Evt.

a. *Dansk Sportsfisker forbund: Målsætning om at have selvreproducerende fiskebestande i vandløbene*

TA: Aarhus Kommune har tidligere rent administrativ haft en målsætning om at have selvreproducerende fiskebestande, da mange ørreder i vandløbene,

også giver bynær natur, nye friluftsmuligheder, interessante grønne kiler, og øge naturindholdet for arealerne op til. Det spiller godt sammen med Aarhus Kommunes dagsorden om Liveability og gør kommunen attraktivt at bo i.

26. januar 2018
Side 6 af 7

SG: Målene er beskrevet i vandområdeplanerne. Vi følger de mål, vi har indsats for og søger EU-midler til indsatserne.

TA: For hver planperiode reduceres midlerne fra staten. Vi ved ikke hvad der sker i den kommende periode, og det giver usikkerhed om fremtidige muligheder. Aarhus Kommune er rigtig godt med, og skal have ros for det, og der skal gerne være opbakning til politisk, at indsatsen kan fortsætte. Et mål kunne være 2025.

SG: Vi arbejder for det og kan ikke love at vi kan have et mål udover vandområdeplanernes mål. Sportsfiskerne blev af de andre medlemmer i rådet opfordret til at lave et udkast til et skriv, som tages op på næste møde i Det Grønne Råd.

b. Jægerens Forbund: Landskabets kuperede former udviskes af jorddeponier.

LP: Flere og flere steder bliver lavninger fyldt op med jord, og landskabets kuperede former udviskes og gør landskabet mindre interessant. Det er meget ærgerligt.

Flere af rådets medlemmer var enig i denne kedelige tendens til at landskabets konturer udjævnes.

En del af forklaringen er at rent jord ikke længere kan afleveres på modtagestedet på Havnen, og derfor skal der findes andre placeringsmuligheder. I forvaltningen får vi flere ansøgninger end tidligere om at forbedre de dyrkningsmæssige muligheder på landbrugsmarker. Generelt må der terrænreguleres med ½ meter jord, når der er tale om mindre mængder, og jordpåfyldningen følger terrænets konturer. Forvaltningen kontaktes om terrænreguleringer.

[Ref: I den kommende kommuneplan 2017 står der mere om overskudsjord i kapitlet om "Landskabet"].

c. Det Grønne Råd ønsker involvering i kommunens planer og projekter.

På det seneste møde i Det Grønne Råd, fremsatte rådets medlemmer et ønske om at blive mere direkte involveret i kommunes planer og projekter, der omhandler det grønne og det blå (natur og vand). I foråret 2018 arbejder vi i kommunen med indsatsplan for klimatilpasning. Desuden er der et stort samarbejde med Aarhus Vand, når de separatkloakerer byområderne Viby og Åby over de næste 10 år. Når vi er i gang med at grave, så kan der måske laves mere bynatur og vand på overfladen med midlertidige vandhuller og nye rekreative tiltag.

Vi kan fortælle jer om samarbejdet med Aarhus Vand og kommunens egne indsatser, der skal beskrives i indsatsplanen for klimatilpasning, så kan I spille ind med hvad I tænker om ambitioner indenfor klimatilpasning.

26. januar 2018
Side 7 af 7

Rådets medlemmer vil gerne inddrages. Det blev aftalt, at materialet fremsendes på forhånd, så medlemmerne kan give forslag til natur, miljø, friluftstiltag mv.

En andet forslag er at få større kendskab til processer for byudvikling herunder lokalplaner. Det kan give et indblik i mulighederne for at byde ind med emner. Det blev aftalt, at kommunens planafdeling, der er tovholdere på byudviklingsprojekter, på kommende rådsmøde fortæller nærmere om planprocessen og høringsmuligheder.

Et emne, der går igen på rådsmøderne er, at der er stor interesse for både at bevare og få mere af det grønne i byen, så bytræer og åndehuller ikke forsvinder, når der sker byfortætning.

Rådet vil gerne tage imod tilbuddet om oplæg om byudviklingsprocesser, og foreslår, at der præsenteres et årshjul fra forvaltningens side for relevante planer, så rådet kan høre om de emner de finder relevante, og ad den vej blive mere proaktive. Relevante planer kunne være Friluftspan, Skovudviklingsplan, Temaplaner jf. Kommuneplan 2017 m.fl.

d. Nyt Byråd – Nyvalg til rådet

I kommissoriet for Det Grønne Råd står der:

”Medlemmernes valgperiode følger valgperioden for kommunale råd (genudpegning kan ske)”.

Det blev aftalt, at såfremt der sker nyvalg, kontaktes Lene Vinther, sekretær for Det Grønne Råd.

Samtidig kunne Lars Pank oplyse, at han udtræder af rådet og han takkede for samarbejdet- Rådet takker ligeledes for et godt og værdifuldt samarbejde.

7. Møder i 2018

- Onsdag den 14. marts 2018
- Onsdag den 22. august 2018*
- Onsdag den 28. november 2018

Kontakter Teknisk Udvalg om de ønsker at deltage i besigtigelsestur i august. Hvis det alene bliver Det Grønne Råd, der skal på tur, blev det aftalt, at forlænge mødet udover de to timer.

Vedlagt:

- DIAS fra mødet med temaet om skovudviklingsplanen 2010-2020
- Udkast til katalog med ”Forslag til Grønne Projekter 2018”